

Debat

Catalunya, país trilingüe

Imma Tubella

Rectora de la Universitat Oberta de Catalunya

En primer lloc he d'agrair a Eduard Voltas que m'hagi fet pensar arran del seu article *En castellà també, sisplau*. En l'època que vivim, en què tot succeeix a una velocitat vertiginosa que demana respostes immediates, l'anàlisi i la reflexió són elements cada vegada més escassos o més difícils d'aplicar.

El cas és que Catalunya no s'acaba d'inventar tal com es va *inventar* l'Amèrica del temps de la colònia, per posar l'exemple d'un país format per onades d'immigrants que compartien almenys un somni comú. Catalunya és una nació amb més de mil anys d'història, la majoria dels quals els ha viscut amb molta més sobirania de la que té actualment. Per tant, històricament parlant, Catalunya no ha estat una nació bilingüe fins que va perdre les llibertats al començament del segle XVIII i, amb aquesta perspectiva, la trajectòria històrica de l'arrelament del castellà a Catalunya és molt recent. Fins i tot aleshores, malgrat la presència oficial del castellà a Catalunya – presència imposada, no ho oblidem –, en l'àmbit de la vida quotidiana es va continuar utilitzant sempre el català.

Quasi m'atreviria a afirmar que Catalunya és un país d'immigrants i, en part, això és el que ha contribuït al fet que també sigui un país de mentalitat oberta. En tot cas, de flux migratori n'hi ha hagut sempre, molt especialment des del

---

«Arran de l'article d'Eduard Voltas plantejo el model de Singapur. En una Catalunya independent, el català seria llengua nacional, el castellà cooficial i l'anglès vehicular.»

---

segle XIX i durant la industrialització, i Catalunya l'ha sabut integrar. Per molts d'aquests immigrants, Catalunya representava un somni de prosperitat, de tirar endavant i donar una vida millor als fills. I la integració va funcionar sense problemes fins al moment de la dictadura, en què es va utilitzar com a eina d'assimilació a Espanya. Perquè, diguem-ho clar: Catalunya integra i Espanya assimila.

Imposar una llengua per damunt de la pròpia del país té un nom: colonització. I d'exemples al món n'hi ha un munt.

És veritat que els catalans hem utilitzat la defensa a ultrança de la llengua pròpia com una reacció contra la repressió i, no ens fem trampes al solitari, també l'hem utilitzat perquè defensar la llengua sovint ha estat enormement més senzill que fer un projecte nacional, que elaborar un full de ruta de cap on volem anar.

Preocupada per trobar una resposta als reptes que Eduard Voltas planteja, he fet un repàs dels models de països multiculturals, multinacionals i multilingües que conec. Els Estats Units no ens serveixen perquè la llengua oficial clarament és l'anglès i, en tot cas, tolera l'espanyol. Suïssa, un altre país que conec bé, tampoc no ens serveix. En realitat, potser sí que podem dir que l'estat suís és plurilingüe, però la seva societat no. Els francòfons no acostumen a parlar alemany, i viceversa; per no parlar de l'italià i el romanx, que només parlen pràcticament els ciutadans d'aquests cantons. En el cas de la Suïssa alemanya, la segona llengua a l'escola no és el francès sinó l'anglès.

Un bon exemple podria ser Singapur. L'any 1956 l'estat va decidir adoptar l'anglès com a llengua oficial i com a llengua vehicular entre els que tenen el xinès mandarí com a llengua materna (49,9%), els que tenen la llengua malaia (l'autòctona, són un 32%) i els de llengua tàmil (3,3%). En aquell moment, l'estat, que volia tenir un paper central en el comerç asiàtic, va abraçar l'anglès com a llengua dels negocis, del govern i de l'escola. Tot i que, a més a més, la Constitució està escrita en anglès i els actes jurídics fan servir aquesta llengua, encara hi ha un 25% de la població

que no l'entén.

La llengua de l'himne nacional i la llengua de l'exèrcit, però, és el malai. El malai té la categoria de llengua nacional. Els nens a l'escola estudien l'anglès, la llengua materna i una tercera llengua del país.

Per acabar amb una proposta, per a mi una Catalunya independent hauria de tenir el català com a llengua nacional, clarament i sense cap dubte; el castellà com a llengua cooficial, i l'anglès com a llengua vehicular global. Això sí, sense tancar-nos a l'evolució que fem com a país, que ens pot portar que en alguns pobles o barris hi hagi una segona llengua més parlada que el castellà, com podria ser l'urdú, l'amazic o el peul.

Quan siguem independents i, per tant, amos del nostre destí i molt especialment de les nostres polítiques, el nostre president o presidenta no s'haurà de posar la samarreta verda dels blancs com Mandela (que va ser un gran cop d'efecte però que no va eliminar cap desigualtat), però no tindrem cap problema, ans al contrari, que es dirigeixi als catalans que parlen castellà, urdú o amazic en la seva llengua. Aquest serà el nostre veritable tret identitari, la nostra diferència.

Article publicat a:

Ara. Versió digital: http://www.ara.cat/premium/opinio/Catalunya-pais-trilingue_0_657534247.html

Ara. Versió impresa, 04/03/2012, pàgina 35.
